

**Vlaamse Toezichtcommissie voor het
elektronische bestuurlijke
gegevensverkeer**

**Advies VTC nr. 07/2012 van
26 september 2012**

**Betreft: Advies op eigen initiatief inzake het decreet betreffende de Vlaamse sociale
bescherming**

De Vlaamse Toezichtcommissie (hierna: "de VTC");

Gelet op het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer (hierna: "e-govdecreet"), inzonderheid artikel 9 en 11;

Gelet op de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens (hierna: "WVP");

Gelet op de bevoegdheid van de VTC om advies uit te brengen op eigen initiatief, vermeld in artikel 11, §1, e-govdecreet;

Gelet op de bespreking van het dossier op de vergadering van de VTC van 26 september 2012;

Gelet op de behandeling bij schriftelijke procedure;

Brengt op eigen initiatief het volgend advies uit:

I. ONDERZOEK VAN HET DECREET

A. Voorafgaand

1. De VTC nam kennis van het decreet betreffende de Vlaamse sociale bescherming door de publicatie in het Belgisch Staatsblad van 23 augustus 2012.
2. De VTC is verrast vast te stellen dat het voorontwerp van decreet noch aan de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer (CBPL), noch aan haar ter advies werd voorgelegd. Het decreet verwijst naar de WVP en bevat een aantal bepalingen omtrent de bescherming van de persoonlijke levenssfeer en de uitwisseling van persoonsgegevens.
3. De VTC werd bij het e-govdecreet opgericht als een "*centraal controle- en adviesorgaan voor de naleving van de privacywet bij de uitwisseling van persoonsgegevens in het kader van voorliggend ontwerp van decreet en zijn uitvoeringsbesluiten*"¹.
4. Naast haar bevoegdheid tot het verlenen van machtigingen² heeft de VTC ook een adviesbevoegdheid. Zo verleent zij, op verzoek of op eigen initiatief, advies aan het Vlaams Parlement, de Vlaamse Regering, de instanties en belanghebbenden over de bescherming van de persoonlijke levenssfeer in het kader van het e-govdecreet en de uitvoeringsbepalingen ervan³. Om deze redenen is de VTC dan ook van oordeel dat een advies op eigen initiatief omtrent het decreet Vlaamse sociale bescherming gepast is.
5. Het decreet geeft een zeer algemeen beeld van de verwerkingen van persoonsgegevens die zullen plaatsgrijpen, specifiek in het kader van de premie voor jonge kinderen, de zorgverzekering en de maximumfactuur in de thuiszorg. Een (automatische) rechtentoekenning impliceert een uitwisseling van persoonsgegevens. Het is dan ook essentieel dat de VTC geraadpleegd wordt bij de verdere uitwerking.
6. Hoewel niet uitdrukkelijk uit het decreet blijkt dat voor de mededelingen van persoonsgegevens voorafgaande machtigingen zullen gevraagd worden aan de VTC en aan de bevoegde sectorale comités gaat de VTC ervan uit dat de WVP en het e-govdecreet onverminderd van toepassing blijven. Het is aan de Vlaamse Regering of een andere verantwoordelijke voor de verwerking, die voor specifieke mededelingen van persoonsgegevens daartoe wordt aangeduid, om een aanvraag tot machtiging in te dienen. Het is immers de taak van de verantwoordelijke voor de verwerking om erover te waken dat er voldoende waarborgen inzake privacybescherming worden genomen.
7. De VTC maakt hieronder een aantal opmerkingen bij de bepalingen van het decreet die een weerslag hebben op de persoonlijke levenssfeer en op de mededeling van persoonsgegevens en vraagt dat deze worden meegenomen bij een eventuele decreetswijziging.

¹ Vlaams Parlement, Stukken 2007-2008, stuk nr. 1712/1, blz. 43.

² Artikel 8, e-govdecreet.

³ Artikel 11, §1, e-govdecreet.

B. Algemene toelichting

8. Met het decreet Vlaamse sociale bescherming wordt geïnvesteerd in een zorgzame samenleving, in een toegankelijk en betaalbaar kwaliteitsvol aanbod aan hulp- en zorgverlening. De Vlaamse sociale bescherming moet ertoe bijdragen dat op verschillende momenten gedurende de levensloop mensen een beroep kunnen doen op het Vlaamse aanbod van diensten en hulpverlening om hen in staat te stellen de controle over hun leven te behouden, volwaardig deel te nemen aan de samenleving en om hen maximale ontplooiingskansen te bieden.

9. Het basisdecreet integreert vijf onderdelen, die gefaseerd zullen uitgewerkt worden⁴:

- De consolidatie van de bestaande zorgverzekering;
- Een systeem van maximumfactuur in de thuiszorg;
- Een nieuwe regeling voor de financiële ondersteuning van kinderen;
- Een Vlaamse hospitalisatieverzekering;
- Een nieuw systeem van beperking van de kosten in de residentiële ouderenzorg.

10. De uitgangspunten van het basisdecreet zijn:

- Preventie boven remediëring: de premie voor jonge kinderen wordt gekoppeld aan de preventieve zorg van Kind en Gezin of gelijkgesteld aanbod;
- Prioriteit voor thuiszorg en ondersteuning mantelzorg, ook voor zwaarbehoevenden, door het beter vergoeden van de kosten voor thuiszorg;
- Kwaliteit en betaalbaarheid van zorg voor iedereen onder andere via de maximumfactuur.

11. Het voorliggend decreet realiseert een eerste luik van het basisdecreet met naast een algemeen deel, ook de onderdelen zorgverzekering, maximumfactuur in de thuiszorg en de premie voor jonge kinderen.

C. Artikelsgewijze bespreking

C.1. Artikel 26

12. Artikel 26, tweede lid, geeft aan de Vlaamse Regering de bevoegdheid om te bepalen welke gegevens de zorgkassen ter beschikking moeten stellen van de instanties die belast zijn met het toezicht. Het feit dat er een decretale 'machtiging' is om gegevens uit te wisselen, doet geen afbreuk aan de bevoegdheid van de VTC of een sectoraal comité van de CBPL om deze proportionaliteitstoets uit te voeren en te bepalen welke gegevens in het licht van het doeleinde ter zake dienend zijn en de voorwaarden voor de mededeling te bepalen. De VTC wenst te benadrukken dat de verdere uitwerking van onder meer het bepalen van welke gegevens zullen uitgewisseld worden en de frequentie van uitwisseling, bij voorkeur wordt geregeld via machtigingen. Het systeem van machtigingen is hiertoe in het leven geroepen en is efficiënter dan een regeling via uitvoeringsbesluiten. In de mate dat dit principe gerespecteerd wordt, dient een uitvoeringsbesluit niet voor advies te worden voorgelegd,

⁴ In eerste fase worden de premie voor jonge kinderen, de zorgverzekering en de maximumfactuur uitgewerkt. In een tweede fase zal werk gemaakt worden van de beperking van kosten residentiële zorg en van de hospitalisatieverzekering.

maar volstaat het aanvragen van voorafgaande machtigingen voor de specifieke uitwisselingen van persoonsgegevens.

C.2. Artikel 39

13. Hoofdstuk 9 (art. 39 en 40) handelt over de registratie, verwerking en uitwisseling van gegevens. In artikel 5 wordt voorzien in een ambtshalve toekenning van tegemoetkomingen (als dat mogelijk is) in het kader van dit decreet. Een (automatische) rechtentoeckenning impliceert een uitwisseling van persoonsgegevens.

14. Artikel 39, eerste lid, tweede zin, is een herhaling van het proportionaliteitsprincipe van artikel 4, §1, 3°, WVP en dus overbodig. Daarenboven is deze toetsing de bevoegdheid van de VTC en de sectorale comités van de CBPL en niet van de Vlaamse Regering, zoals omschreven in randnummer 12. Dezelfde opmerking is eveneens van toepassing op de laatste zin van artikel 39, tweede lid.

15. Artikel 39, tweede lid, verwijst naar de nodige machtigingen met toepassing van de regelgeving tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer. Hier ontbreekt de verwijzing naar het e-govdecreet en dus naar de bevoegdheid van de VTC terzake.

16. De VTC gaat niet akkoord met de formulering "*de actoren (...) kunnen de nodige machtigingen vragen ...*". Deze formulering duidt op de keuze van de actoren om al dan niet een machtiging te vragen terwijl het een verplichting betreft.

17. Artikel 39, derde lid, eerste zin, is zeer ruim geformuleerd: "*De actoren bezorgen aan de Vlaamse Regering alle gegevens met het oog op de beleidsvoering voor de Vlaamse sociale bescherming*". Uit deze omschrijving blijkt niet of anonieme, gecodeerde of niet-gecodeerde gegevens worden bedoeld. Het proportionaliteitsbeginsel⁵ houdt in dat slechts die persoonsgegevens worden verzameld die noodzakelijk zijn voor de realisatie van de doeleinden. Het KB 13 februari 2001⁶ omschrijft de verdere verwerking voor historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden als niet-onverenigbaar indien zij gebeurt volgens de vastgestelde voorwaarden. Het voornoemd KB voorziet in een cascade-systeem. In de mate van het mogelijke moet met anonieme gegevens⁷ worden gewerkt. Indien dit onmogelijk blijkt, dient gewerkt te worden met gecodeerde gegevens⁸. Als tenslotte dit ook niet lukt, dient men over te stappen naar niet-gecodeerde gegevens⁹. De VTC betwijfelt of het nodig is om met het oog op beleidsvoering over niet-gecodeerde of zelfs gecodeerde gegevens te beschikken. Vaak zijn anonieme gegevens voldoende. De memorie van toelichting verduidelijkt dat enkel 'geanonimiseerde gegevens' worden beoogd. De VTC is van oordeel dat dit ook met zoveel woorden in de tekst van het decreet moet vermeld worden. Voor zover het gaat om daadwerkelijk anonieme gegevens in de zin van art. 1, 5°, KB 13 februari 2001, roept deze bepaling geen verdere bedenkingen op.

⁵ Art. 4, §1, 3°, WVP.

⁶ Koninklijk besluit van 12 februari 2001 ter uitvoering van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens.

⁷ Anonieme gegevens: "*gegevens die niet met een geïdentificeerd of identificeerbaar persoon in verband kunnen worden gebracht en derhalve geen persoonsgegevens zijn*" (artikel 1, 5°, KB van 13 februari 2001).

⁸ Gecodeerde persoonsgegevens: "*persoonsgegevens die slechts door middel van een code in verband kunnen worden gebracht met een geïdentificeerd of identificeerbaar persoon*" (art. 1, 3°, KB 13 februari 2001).

⁹ Niet-gecodeerde persoonsgegevens: "*andere dan gecodeerde persoonsgegevens*" (art. 1, 4°, KB 13 februari 2001).

18. Artikel 39, derde lid, tweede zin, geeft de bevoegdheid aan de Vlaamse Regering om te bepalen welke gegevens bezorgd worden en de periodiciteit waarmee de gegevens bezorgd worden. Indien enkel anonieme gegevens, als vermeld in art. 1, 5° van het KB van 13 februari 2001, worden bedoeld ziet de VTC hierin geen probleem. Voor zover toch sprake is van gecodeerde of niet-gecodeerde persoonsgegevens, geldt ook hier de opmerking, vermeld in randnummer 12.

19. Tot slot heeft de VTC een bedenking bij de bepaling in het derde lid waarbij de gegevens worden bezorgd **aan de Vlaamse Regering** met het oog op beleidsvoering. Het minste wat men kan stellen is dat de bestemming van de gegevens zeer vaag omschreven is. Daarenboven zal de beleidsvoering wellicht gebeuren door een entiteit van de Vlaamse overheid en niet door de Vlaamse Regering als zodanig. De memorie van toelichting verwijst naar het Agentschap voor Vlaamse sociale bescherming¹⁰. Enige precisering omtrent wie de verantwoordelijke voor de verwerking is dringt zich op. Hiertoe dient de eerste zin van paragraaf drie als volgt geformuleerd: *"De actoren, vermeld in het eerste lid, bezorgen aan de dienst, aangeduid door de Vlaamse Regering, ..."*.

C.3. Artikel 40

20. Artikel 40 is een parafrasering van artikel 39, eerste lid, en is bijgevolg overbodig.

C.4. Artikel 41

21. Dit artikel voorziet in de uitbouw van een rechtenverkenner als instrument voor rechtenzoeker voor de inwoners van het Vlaamse Gewest of van het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad¹¹.

22. De VTC beoordeelt het positief dat de verantwoordelijke voor de verwerking - het departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, afdeling Welzijn en Samenleving - uitdrukkelijk wordt aangewezen.

23. Artikel 39, eerste lid, vermeldt dat de actoren de persoonsgegevens zullen registreren, verwerken en uitwisselen die noodzakelijk zijn voor de uitbouw van de rechtenverkenner. Deze bepaling neemt niet weg dat al deze beoogde uitwisselingen van persoonsgegevens het voorwerp moeten uitmaken van voorafgaande machtigingen, vermeld in randnummer 12.

¹⁰ Art. 7 van het decreet: "Het Vlaams Zorgfonds wordt van rechtswege omgevormd tot het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Agentschap voor Vlaamse sociale bescherming.

¹¹ Zie advies CBPL nr. 03/2012 van 3 februari 2010 omtrent het voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 19 maart 2004 betreffende het lokaal sociaal beleid

II. BESLUIT

24. De VTC bepaalt dat de verantwoordelijke voor de verwerking de vereiste voorafgaande machtigingen voor de mededeling van persoonsgegevens indient.

25. De VTC stelt dat ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer in het kader van de uitwisseling van persoonsgegevens tussen de verschillende actoren nog heel wat bepalingen dienen uitgewerkt. De VTC biedt hiertoe haar diensten aan voor advies.

Willem Debeuckelaere
Voorzitter